

MÄLARDALENS HÖGSKOLA
ESKILSTUNA VÄSTERÅS

UTOMHUSPEDAGOGIK

En resurs för lärandet i förskolan

MALIN NILSENDAHL

Akademien för utbildning, kultur och
kommunikation
Pedagogik
Examensarbete i lärarutbildningen
Grundnivå
15 hp

Handledare
Dan Andersson
Examinator
Louise Sund
Termin
VT

År
2012

SAMMANFATTNING

Malin Nilsendahl

Utomhuspedagogik
En resurs för lärandet i förskolan

2012

Antal sidor: 23

Syftet med detta arbete är att se hur lärare i förskolan arbetar med utomhuspedagogik. Vilka möjligheter och svårigheter upplever lärarna inom utomhuspedagogik samt hur påverkar utomhusmiljön barns välmående och hälsa. Jag har genomfört en kvalitativ forskningsmetod där jag intervjuat sju förskolelärare på sex olika förskolor i Sverige med utomhuspedagogik som inriktning. Jag har tagit hänsyn till de forskningsetiska principerna för att skydda respondenterna. Genom insamlat material från intervjuer och tillgängligt material från forskning och litteratur inom området har jag fört en diskussion kring mina frågeställningar. Resultatet av detta arbete har visat att utomhuspedagogik är ett redskap som engagerar hela kroppen i lärandeprocessen, att respondenterna upplever att både barn och lärares psykiska och fysiska hälsa förbättras genom att vara aktiva i utomhusmiljön samt att barn får en tidig förståelse och respekt för miljön. Min slutsats kring utomhuspedagogikens betydelse är att detta arbetssätt behövs för att ge barn möjlighet till individanpassat lärande. Mina förhoppningar med detta arbete är att medvetandegöra lärare så att de ska vilja använda utomhuspedagogik i deras verksamhet. Tanken är också att lärare ska se möjligheterna med detta arbetssätt och använda det som en resurs för att skapa ett lustfyllt lärande.

Nyckelord: Utomhuspedagogik, Förskolan, Lärande, Sinnens, Hälsa

Förord

Jag har valt att skriva om utomhuspedagogik för att få mer kunskap om hur lärare kan använda det som ett komplement i verksamheten. Min övertygelse är att utomhuspedagogik behövs för barns välmående för att minska stress, att de får vistas i kreativa miljöer och öka kunskapen om vår omvärld. Den glädje och rekreation som utomhusmiljön har gett mig under min uppväxt och ger mig fortfarande, önskar jag att de barn jag kommer arbeta med också får uppleva under sin uppväxt. Jag tycker att utomhuspedagogik är ett konkret förhållningssätt med vilket läraren kan visa för barnen att de kan lära sig något oavsett i vilken miljö de befinner sig i. Mitt motto är att det finns inget dåligt väder bara dåliga kläder.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
1.1 Syfte och frågeställningar.....	1
1.2 Begreppsdefinitioner.....	1
2. Litteraturgenomgång.....	2
2.1 Historik kring utomhusmiljöns betydelse.....	2
2.2 Vad säger styrdokumentet.....	3
2.3 Uterummet som pedagogiskt verktyg.....	3
2.4 Pedagogik för kropp och sinnen.....	4
2.5 Utomhusmiljön som hälsoaspekt.....	5
2.6 Samspelet mellan miljö och individen	7
2.7 Lärares roll som medupptäckare.....	8
3. Metod.....	9
3.1 Min forskningsstrategi.....	9
3.2 Datainsamlingsmetod.....	9
3.3 Urval av respondenter.....	10
3.4 Förberedelser och genomförande.....	10
3.5 Databearbetning och analysmetod.....	11
3.6 Reliabilitet och validitet.....	11
3.7 Etiska ställningstaganden.....	12
4. Resultat.....	13
4.1 Varför utomhuspedagogik.....	13
4.2 Möjligheter med Utomhuspedagogik.....	13
4.3 Svårigheter med Utomhuspedagogik.....	14
4.4 Utomhuspedagogik för hälsans skull.....	14
4.5 Lärares roll och arbetssätt.....	15
5. Diskussion.....	16
5.1 Utomhuspedagogik efter allas förutsättningar.....	16
5.2 Ett genomtänkt arbetssätt.....	16
5.3 Ett livslångt lärande.....	17
5.5 Metoddiskussion.....	19
6. Slutsatser.....	20
6.1 Nya forskningsfrågor.....	20
6.2 Pedagogisk relevans.....	21
Referenser.....	22
Litteratur:.....	22
Internetkällor:.....	23

1. Inledning

I Lpfö 98 (Utbildningsdepartementet, 2011) uttrycks det tydligt att naturen och miljön ska ingå i barns lärande och utveckling. Mitt val av detta ämne grundade sig på att en varierande miljö, ett lustfyllt upplevelsebaserat lärande och möjligheten att tillgodose alla barns behov är faktorer som jag värdesätter i min yrkesroll. En pedagog som jag inspirerats av är John Dewey som utformade metoden learning by doing som innebär att praktisk kunskap är lika värdefull som teoretisk (Brügge & Szczepanski, 2011). I Nationalencyklopedin beskrivs utomhuspedagogik som den pedagogik där miljöns påverkan på lärandet står i centrum. Begreppet står för ett samspel mellan verkliga upplevelser och ett textbaserat lärande. Utomhuspedagogik innebär mycket rörelseaktivitet vilket förknippas med effekterna av barns förbättrade hälsa (Nationalencyklopedin, 2012). I denna studie belyser jag hur lärare arbetar med utomhuspedagogik i förskolan, vilka möjligheter och svårigheter lärarna anser att detta arbetssätt kan innebära samt hur de upplever att utomhusmiljön påverkar barns välmående. Brügge & Szczepanski (2011) skriver om filosofen Comenius som myntade uttrycket "att gå ut för att lära in, gå in för att lära ute", detta är lika aktuellt idag som på 1600-talet då han levde. I Lpfö 98 (Utbildningsdepartementet, 2011) står det att lärarna ska göra barn medvetna om naturens kretslopp och människans påverkan samt förståelse för växter och djur.

1.1 Syfte och frågeställningar

Mitt syfte är att undersöka hur förskolelärare anser att utomhuspedagogik fungerar som ett pedagogiskt arbetssätt i förskolan och därför har jag kommit fram till följande frågeställningar:

- Hur använder lärare utomhusmiljön som arbetsredskap?
- Vilka möjligheter eller svårigheter anser lärare att utomhuspedagogiken innebär?
- Hur uppfattar lärare att barns hälsa och förutsättningar för lärande påverkas av utomhusmiljön?

1.2 Begreppsdefinitioner

I detta arbete har jag använt mig utav definitionen för utomhuspedagogik som formulerats av Nationellt centrum för utomhuspedagogik (NCU) som grundades 1993 (Påhlsson, 2012). Deras fokus ligger på att öka förståelsen för utomhusmiljöns betydelse och att den kan användas som ett komplement till det traditionella klassrums- och textbaserade lärandet. Verksamheten inhämtar och evaluerar verklighetsbaserat material inom kunskapsområdet för att sedan studera sambandet mellan inlärningseffekten och aktiviteterna i utomhusmiljön. NCU definierar begreppet utomhuspedagogik som följande:

Utomhuspedagogik är ett förhållningssätt som syftar till lärande i växelspel mellan upplevelse och reflektion grundat på konkreta erfarenheter i autentiska situationer. Utomhuspedagogik är ett tvärvetenskapligt forsknings- och utbildningsområde som bl.a. innebär:

- att lärandets rum flyttas ut till samhällsliv, natur- och kulturlandskap
- att växelspelen mellan sinnlig upplevelse och boklig bildning betonas
- att platsens betydelse för lärandet lyfts fram (Påhlsson, 2012).

2. Litteraturgenomgång

Här följer sammanfattningar och beskrivningar av litteratur som jag funnit vara mest relevant för mitt arbete. Inför arbetet har jag valt att främst studera ett urval av svensk forskning kring ämnet utomhuspedagogik för att få en grundkunskap om vad forskare har kommit fram till inom ämnesområdet. Anledningen till varför jag valt att utgå från svensk forskning är att svenskt klimat och kultur är två faktorer som gör min forskning relevant. Jag har även läst på om historiken bakom utomhuspedagogiken, vilka pedagogiska inriktningar som inspirerat och utvecklats till det vi idag känner som utomhuspedagogik. Dessa idéer återfinns även i de styrdokument som dikterar fokus och mål för svensk förskola. Vidare har jag sökt efter forskning om hur barns hälsa och förutsättningar för lärande påverkas av utevistelse jämfört med traditionell undervisningsmiljö.

2.1 Historik kring utomhusmiljöns betydelse

Utomhuspedagogiken har sina rötter från 1800-talets USA där lärare var missnöjda med den traditionella skolan och tyckte att undervisningen hade för stort fokus på att böcker var källan till all kunskap. I länder som Australien, Canada, Nya Zeeland och USA har utomhuspedagogik växt sig stort och är ett omfattande arbetssätt (Szczepanski sammanfattad i Åkerblom 2003). Utomhuspedagogiken har hämtat sina idéer från olika filosofer. Aristoteles hade teorin att vi människor måste uppleva saker med våra sinnen, att få vara med om de saker vi ska lära oss i verkligheten och inte bara läsa det i böcker. John Dewey utvecklade metoden *learning by doing* som innebär att personen i fråga lär sig saker genom att vara undersökande och reflekterande kring sina erfarenheter. Dewey ansåg att den praktiska kunskapen var lika viktig som den teoretiska, Johann Amos Comenius förespråkade att lärandet skulle ske i en autentisk miljö och för honom var det trädgården som fick stå som en symbol för konkret lärande (Brügge & Szczepanski, 2011).

Comenius myntade uttrycket "att gå ut för att lära in, gå in för att lära ute. Han ansåg att kroppen skulle vara delaktig i det vi gör genom våra sinnen, genom att uppleva utomhusmiljön underlättar det förståelsen för det vi upplever. Jean-Jacques Rousseau var en viktig del av fundamentet till utomhuspedagogiken, han poängterade att under barns uppväxt är det viktigast att tänka på mötet mellan verkligheten och barnet. Kroppen är det mest elementära redskapet för vårt lärande vilket inte kan ersättas med boklig bildning. Ellen Key förespråkade att barn skulle få möta andra miljöer än bara klassrummet i deras lärandeprocess. Fältstudier ansåg hon vara det arbetssätt som bidrog till kunskap och barnen kunde exempelvis lära sig matematik genom trädgårdsarbete. Maria Montessori ansåg att den omgivning som barnet kom i kontakt med skulle användas som läromedel och skolmiljön skulle motivera barnens tankar till att bli handling. Att tänka på helheten i lärandeprocessen och inte enbart på delarna var något som hon ville utveckla (Brügge & Szczepanski, 2011).

2.2 Vad säger styrdokumentet

Läroplanen för förskolan, Lpfö 98 (Utbildningsdepartementet, 2011) är en förordning som ska ligga till grund för hur lärare i förskolan planerar och styr verksamheten. Ett av målen i förskolan är att lära barnen att ta hänsyn till allt levande och ha ett varsamt förhållningssätt till sin närmiljö. Förskolan ska ha som målsättning att väcka nyfikenhet hos varje barn och utveckla deras intresse för hur naturen, människan och samhället influerar varandra. Verksamheten ska även hjälpa till att öka barnens förståelse för naturens kretslopp, vilka samband som finns i naturen och kunskap om växter och djur samt enkla kemiska processer och fysikaliska fenomen som tillhör ämnet naturvetenskap. Förskolan ska arbeta med miljö och naturvårdsfrågor. Verksamheten ska uppmuntra barnen till att värna om natur och miljö och arbeta för att göra barnen medvetna om deras påverkan i naturens kretslopp. Lärarna ska medverka till att öka barnens framtidstro och utöka kunskapen om hur de kan bidra till en bättre miljö både nu och i framtiden (Lpfö 98, Utbildningsdepartementet, 2011).

I styrdokumentet står det att verksamheten ska utgå från barns erfarenheter, engagemang och saker som stimulerar dem i sitt kunskapssökande. Det finns många olika sätt som barn erövrar kunskap exempelvis genom lek och samspel, skapande aktiviteter, kartläggning och betraktelse. Förskolan ska möjliggöra att varje barn får chansen att utforska sin närmiljö och lära sig hur omgivningen fungerar samt att få ta del av det lokala kulturlivet. Barn ska få ha inflytande i utformandet av deras vardagliga miljö i verksamheten. För att barnen i förskolan ska utveckla ett långsiktigt och mångfasetterat lärande behövs ett genomtänkt samarbete mellan förskolan, förskoleklassen, skolan och fritidshemmet (Lpfö 98, Utbildningsdepartementet, 2011).

2.3 Uterummet som pedagogiskt verktyg

Ett flertal forskare har uttryckt hur de funnit att utemiljön underlättar lärandet. Dahlgren & Szczepanski (2004) menar att utemiljön är en varierande kunskapskälla som ger en överblick av nutiden, framtiden och dåtiden inom flera ämnesområden. I utemiljön får barnen koppla teoretiska kunskaper som exempelvis matematik och språk till praktiska erfarenheter vilket främjar ämnesintegrering. Brügge & Szczepanski (2011) anser att utomhuspedagogik ska användas som ett komplement till den traditionella klassrumsundervisning. Utomhusdidaktik baseras på situationer från verkligheten där lärandet sker genom att kombinera upplevelser och reflektion. Viktigt att tänka på som lärare är att barns inläring inte sker under en specifik tid på dagen eller på ett speciell plats, därför är det viktigt att inte enbart arbeta utomhus för att nå kunskap (Brügge & Szczepanski, 2011).

I studier som gjorts på hur barn använder miljön har forskaren sett att de olika elementen som finns i naturen främjar skaparglädje med sin variation och lusten till att utforska. Om naturen blir integrerad i lekmiljön så mångdubblas barns möjligheter till att hitta på saker att göra. Det unika med att vara utomhus är att naturen alltid kan överraska, den skapar en nyfikenhet till att vilja bli utforskad. Barn har en tendens till att förstå hur saker i naturen fungerar och om de inte förstår så motiveras de till att söka svaret (Mårtensson, 2011).

Naturen som helhet har använts som pedagogiskt underlag länge i förskolan och står med i styrdokumentet (Sandberg, 2008). I Lpfö 98 (Utbildningsdepartementet, 2011) står det att förskolans uppdrag är att använda sig utav både inomhus och utomhusmiljö för att främja barns fantasi och kreativitet i sin lek och sitt lärande. Miljön ska vara inbjudande, varierande och innehållsrik. Att variera mellan en planerad miljö och naturmiljö ska ge möjlighet till lek och andra aktiviteter som skapar ett luftfyllt lärande. Grunden i verksamheten är att hjälpa barnen att förstå sin omvärld och våga utforska för att erövra nya erfarenheter.

Forskarna är ense om att förkunskap och planering av verksamheten krävs för att verkligen kunna utnyttja miljöns pedagogiska möjligheter. Strotz & Svenning (2004) hävdar att ifall en lärare regelbundet använder sig utav utomhusmiljön fast inte har något syfte eller mål i det pedagogiska arbetet får det konsekvensen att barnen blir omotiverade. För att stärka barns engagemang så behöver de känna intresse och motivation. För att använda sig utav utomhuspedagogik så krävs det viss kunskap vilket många lärare saknar och känner osäkerhet inför vilket gör att utomhuspedagogiken inte används som ett kompletterande verktyg för barns lärande (Strotz & Svenning, 2004). Yngre barn behöver lära sig i förskolan att lärande kan ske vid olika tillfällen oavsett miljö (Dahlgren & Szczepanski, 2004). Brügge & Szczepanski (2011) uttrycker att det är viktigt att reflektera över de situationer som uppstått i lärandesituationer oavsett om de är bra eller dåliga.

Szczepanski (2007) förklarar innebörden av ordet didaktik som är kompetensen att lära andra och att undervisningen bygger på både praktiska och teoretiska kunskaper. Han beskriver ett didaktiskt hjälpmedel som baseras på fem frågor som läraren kan ta hjälp av i sin verksamhetsplanering. Frågorna är Var ska lärandet äga rum? Vad ska vi lära oss ute? Hur kan Lpfö 98s (Utbildningsdepartementet, 2011) fyra f: fakta, färdighet, förståelse och förtrogenhet tillgodoses? När ska undervisningen bedrivas utomhus? Varför bör vi använda utomhuspedagogik?

Änggård (2009) har genom forskning kommit fram till att om verksamheten använder sig utav utomhuspedagogik så är det viktigt med rutiner precis som i en inomhusverksamhet. Att ha rutiner för uteverksamheten ger barnen trygghet och de vet vad som ska hända under dagen. Dahlgren & Szczepanski (2004) menar att barns lärande och reflektion i en utomhusmiljö ska kompletteras med ett innerum som är anpassat till uterummet samt att använda det textbaserade lärandet som ett komplement är viktigt. För att skapa en motiverande, rofylld och aktiverande utomhusmiljö så finns det några aspekter att ta hänsyn till som exempelvis rymd, biologisk mångfald, stillhet, lustfylldhet, vildhet i miljön och öppenhet för alla (Lisberg Jensen, 2008).

2.4 Pedagogik för kropp och sinnen

Dahlgren & Szczepanski (2004) skriver att när mötet mellan naturen och människan sker så uppstår ett lärande om hur den fungerar, alltifrån hur den luktar, smakar, känns, låter och ser ut. Om läraren använder naturen som ett verktyg i lärandet och barnen får använda alla sina sinnen så ger det en bättre minnesbehållning.

Söderström (2011) beskriver naturen som en plats för återhämtning, där tankarna kan klarna. Han poängterar att detta kan ses som en ypperligt redskap för barn då de behöver förmågan att lösa sina egna svårigheter som uppstår i olika situationer, därför behöver de också den miljön som kan få dem att tänka klart.

Söderström skriver även att barn med ADHD mår bättre av att vistas utomhus då studier visat att efter barnen fått leka eller ta promenader i en naturmiljö bidrog det till en lägre uppmärksamhets-störning.

Åkerblom (2003) skriver att utomhuspedagogikens möjligheter kan ses som en lärobok för alla ämnen, en plats som barnen kan praktisera miljölära, en plats för estetiska upplevelser, ett pedagogiskt laboratorium samt att det främjar sociala relationer mellan elever och lärare. Bergnéhr (2009) anser att om barn får vistas i en naturmiljö varje dag så bör barnen få välja aktiviteter på egen hand, genom detta låter läraren barnen lyckas med vad de tar sig an. I Lpfö 98 (Utbildningsdepartementet, 2011) står det att läraren ska hjälpa barnen att utveckla en tillit till deras egna förmåga, deras intressen, nyfikenhet och företagsamhet ska uppmuntras.

När barn utforskar sin närmiljö så använder de alla sina sinnen och större delen av sin tid leker barn i olika miljöer. Det har visat sig att när barn vistas i naturmiljöer så främjas det sociala samspelet mellan barn. Leken är en viktig del av barns liv och fungerar även som terapi oavsett i vilken miljö de vistas. När barn leker utomhus så tränar de upp sin fantasi och kreativitet då det visat sig att barn har en rörlighet i sin utomhuslek. Även om samma barn ingår i leken eller om temat är likadant så kan leken snabbt vända (Mårtensson, 2011). För barn som vistas i en verksamhet som använder sig utav utomhuspedagogik är det viktigt att bemästra de svårigheter som ibland uppstår i en utomhusmiljö som exempelvis klä sig efter väderlek eller ta sig fram på ojämnt underlag. Genom att barnen klarar av att bemästra olika saker så elimineras stressfaktorn och de blir trygga i sig själva (Änggård, 2009).

Bergnéhr (2009) har genom forskning sett hur natur och utomhusvistelse beskrivs med positiva termer som att barn har ett bättre samspel ute, koncentrationsförmågan ökar, utomhusmiljön erbjuder ett varierat utbud av material, barn leker mera självständigt, barns hälsa blir bättre och de håller sig friskare. Genom att koppla dessa resonemang kring utomhuspedagogik till förskolans läroplan och vilka uppdrag som verksamheten har kan den pedagogiska situationen förbättras. Inomhusmiljön i verksamheten beskrivs oftast som en artificiell plats medan utomhusmiljön beskrivs som en autentisk plats för lärande. De aktiviteter som görs inne i verksamheten anses vara lika lätta att göra ute och behöver barnen använda det traditionella materialet så ska läraren kunna ta med det ut.

2.5 Utomhusmiljön som hälsoaspekt

Det finns många olika aspekter som påverkar vår hälsa på ett positivt eller negativt sätt. I en studie har forskare kommit fram till att naturliga miljöer bidrar till att människan kan återhämta sig medan konstruerade miljöer inte bidrar till det. En bra miljö ska vara stimulerande och ge mersmak till att vilja utforska, men omgivningen får inte vara svår att orientera sig i eller skrämmande stor (Lisberg Jensen, 2008). Sandberg & Vuorinen (2008) har i en undersökning sett att gamla människors bästa minnen från barndomen är när de fick leka och skapa hemliga miljöer utomhus. I Lisberg Jensens (2008) studie framkommer det att människan påverkas av naturen på olika sätt beroende på vad personen föredrar med miljön eller vilken livssituation som de befinner sig i. För barn är det viktigt med fysisk aktivitet när de är mellan 3 och 7 år, under den perioden behöver de öva upp sin koordinationsförmåga och kan på så vis undvika muskelförkortningar i ryggen och benen.

Mårtensson, Lisberg Jensen, Söderström & Öhman (2011) skriver i sin forskningsrapport att människor kan ha långsiktigt lovande hälsoeffekter om de haft positiva naturupplevelser i sin barndom. Genom att ha en god inställning till att vilja vistas i naturen utgör grunden i vilka livsstilsval människan gör senare i livet, att exempelvis vara fysiskt aktiv i sina omgivningar blir något positivt i människans liv. Positiva hälsoeffekter som närmiljön bidrar till är att om barn får vistas utomhus så får de bättre koncentrationsförmåga. Redan i början av 1900-talet var människan övertygad om att det som var avgörande för barns utveckling och hälsa var att de fick vistades i naturen.

Att vara fysiskt aktiv utomhus bidrar till en bättre hälsa och förebygger vissa sjukdomar som människan kan drabbas av senare i livet. Om ett barn haft positiva upplevelser i en utomhusmiljö så strävar det efter att hitta liknande platser som de kan reagera känslomässigt på. Naturen kan ses som något som främjar, hindrar eller möjliggör olika aktiviteter, den kan även beskrivas som något med många funktioner som är meningsskapande (Mårtensson, 2011). Söderström (2011) skriver att ordet hälsa oftast blir förknippat med naturen när människor blir tillfrågade vad hälsa betyder för dem. Människan och naturen innehåller samma ämnen som exempelvis vatten, syre, kväve och mineraler vilket gör att de är sammanlänkade menar Söderström. Barr, Nettrup & Rosdahl (2011) har genom en statistisk undersökning på en naturskola sett att barn är mindre sjuka och att olika epidemier inte drabbar dem, även förskolelärarna har mindre sjukfrånvaro. Söderström & Blennow (1998) skriver att i en studie som jämfört frånvaron på grund av sjukdom i ur och skur förskolor och traditionella förskolor har resultatet visat att barnen som vistades ute mycket hade mindre sjukfrånvaro.

När människan vistas i en utomhusmiljö så fungerar naturen som ett lugnande medel för kroppen och hjärnan får chans till återhämtning genom att vissa nervtrådar vilar sig för att sedan kunna användas effektivt igen (Söderström, 2011). Dahlgren & Szczeplanski (2004) menar att utomhusmiljön förebygger exempelvis fetma och benskörhet vilket bidrar till en bättre livskvalitet. I Lpfö 98 (Utbildningsdepartementet, 2011) står det att verksamheten ska ha som mål att barnen i förskolan ska få förståelse hur viktigt deras välbefinnande är och hur de kan bli måna om sin hälsa. I sin studie skriver Szczeplanski (2008) att det framkom att de lärare som brann för utomhuspedagogik lät barnen använda sig av hela kroppen i skrift- och matematik-övningar. När barnen skulle skapa olika geometriska figurer fick de i uppgift att leta naturmaterial eller använda sin kropp för att illustrera figurerna. I styrdokumentet står det att varje barn ska få hjälp att utveckla sin koordinationsförmåga, motorik och kroppsuppfattning (Lpfö 98, Utbildningsdepartementet 2011).

Forskaren Lisberg Jensen skriver, att vara ute i naturen är något som svenskar anser är bra för hälsan. I en studie har det framkommit att personer med invandrarbakgrund har sämre hälsa än de som är födda svenskar. De med invandrarbakgrund ansåg att om de vistades i en utomhusmiljön så bidrog det till att de kände sig mindre stressade och minskade chansen till konflikt (Lisberg Jensen, 2008). Inomhusmiljön ses oftast i forsknings- sammanhang som något som är dåligt för människan och innehåller många brister. Utomhusmiljön ses istället som en resurs som bidrar till en bra hälsa och ett positivt lärande med enbart potential (Mårtensson, 2011).

2.6 Samspelet mellan miljö och individen

I ett forskningsprojekt framgår det att förskolor med ur och skur inriktning har lägre sjukfrånvaro, förklaringen till detta är att barnen som vistas i utomhusmiljö utsätts inte för den smittorisk som annars är vanlig i trånga miljöer. En annan bidragande orsak är att stressnivån hos barn som får vara i en utomhusmiljö blir lägre, om barnet är mindre stressat så är risken mindre att få infektioner. I studien har forskarna även sett att barnens koncentrationsförmåga blir bättre och deras motoriska förmåga utvecklas i utomhusmiljön. Barn med nedsatt koncentrationsförmåga klarar inte av att ta emot mer information utan de stänger ute allt annat för att kunna fokusera på det väsentligaste. Ytterligare problem som kan uppstå är att någon med koncentrationssvårigheter inte klarar av att planera, fatta beslut eller omsätta sina beslut i handlingar (Grahn, Mårtensson, Lindblad, Nilsson & Ekman, 1997).

Mårtensson (2011) skriver att anledningen till att barn vistas avsevärt mindre utomhus mot för några decennier sedan är att det finns mer aktiviteter inomhus som lockar och vuxnas striktare förhållningssätt till utomhusvistelse grundar sig i att barnen kan skada sig i trafiken eller att stöta på främlingar. För att ge barn möjlighet till naturkontakt så krävs det att vuxna planerar så att en naturkontakt kan etableras i barns vardagsliv. Vuxna ser naturen som ett extra stöd i barnens uppfostran därför ger de barnen mer utrymme utomhus och tar ett steg tillbaka för att barnen själva ska få testa på omgivningen. Forskning kring utomhusmiljöns påverkan på barn är inte alls lika utvecklad som den forskning som gjorts på vuxna. I en studie har det visat sig att barn som haft en varierad förskolegård med naturinslag hade bättre immunförsvar och var friskare, deras motorik var mer utvecklad och hade lättare att koncentrera sig mot de barn som vistades i en naturfattig miljö. Barr, Nettrup & Rosdahl (2011) anser att en förskolegård inte utmanar eller erbjuder samma möjligheter som ett naturområde gör.

Forskare har uppmärksammat att pojkar och flickors lek i utemiljön skiljer sig åt. Pojkar använder sig utav stora ytor som de kan springa på och de har oftast utforskat de mer avlägsna ytorna runt omkring. Flickor använder gärna många olika lekredskap som finns i miljön och de blir aktivare om det finns en variation av platser i miljön. Men hur barn använder utomhusmiljön på ett aktivt sätt beror på vilka erfarenheter av miljön de har sedan tidigare, vilken personlighet de har och om de har eventuella funktionshinder. För att nå alla barn så att de kan använda sig utav utomhusmiljön gäller det att finna en balans mellan trygghet och identitetsskapande samt motivationen att kunna utforska omgivningen (Mårtensson, 2011). Bergnéhr (2009) problematiserar olika tankar kring hur utomhusmiljön påverkar leken och lärandet för flickor respektive pojkar då oftast miljön beskrivs som könsneutral. De svårigheter som gör att vissa inte kan ta del av utomhusmiljön med samma förutsättningar är de barn med funktionshinder (Lisberg Jensen, 2008).

I studier har det visats att barn som är i naturen blir lugnare, istället för att större delen av tiden vara hyperaktiva. Barnen har lättare att sitta still och ta del av information och instruktioner från sin lärare. Funderingarna kring resultatet var om barnen blev lugnare av själva naturmiljön eller om de var fysiskt utmattade av de pågående aktiviteten under dagen (Söderström, 2011).

Bergnéhr (2009) skriver att barns utevistelse motiverar dem till nya kunskaper, färdigheter och tankar samt att utemiljön bidrar till en rolig och konfliktfri plats. Forskning som gjorts under de senaste två decennierna har visat att det finns kopplingar mellan miljöns betydelse och det psykosociala välmåendet.

2.7 Lärarens roll som medupptäckare

Läraren har en viktig uppgift i utomhusmiljön vilket är att vara en medupptäckare tillsammans med barnen, genom att vara delaktig kan läraren levandegöra utomhusmiljöns budskap, skapa förståelse och sammanhang i inlärnings-situationerna. Naturmiljön är den plats som bjuder på en variation som engagerar alla våra sinnen vilket kan ses som unikt för naturen. Läraren kan arbeta med estetiska, naturvetenskapliga och humanistiska ämnesområden i en utomhusmiljö där även åldersintegrering kan användas. De affektiva såväl som de kognitiva delarna i lärandet ligger som grund men även att medvetandegöra samspelet mellan samhället, naturen och kulturen (Dahlgren & Szczepanski, 2004). Granberg (2000) skriver att utomhusmiljöns möjligheter till att utforska är oändliga och för att grundlägga en miljömedvetenhet hos barn så måste läraren vara aktiv och lyhörd i barnens aktiviteter. För att både barn och lärare ska få ta del av en inspirerande och lärorik utevistelse så krävs det att de får använda alla sinnen och får utlopp för sin fantasi. Om barn från tidig ålder skapar positiva minnen kring utomhusmiljön så får de en bättre förståelse och förhållningssätt till naturen.

I en avhandling skriven av Szczepanski (2008) framgår det att lärarna i hans studie tyckte att deras elever blev mer engagerade i en utomhusmiljö om ämnena är anpassade efter miljön, exempelvis miljöfrågor eller naturvetenskapliga frågor. En av skolorna som ingick i studien hade aldrig använt sig utav ett utomhuspedagogiskt arbetssätt, men efter att de provat insåg de mervärdet av att kunna utnyttja skolans närområde för att utveckla lärandet. En viktig faktor för att lärarna skulle få en positiv attityd till utomhuspedagogik var att rektorn på skolan bjöd in en person till skolan för att föreläsa om var, vad, när, hur och varför undervisningen kan bedrivas utomhus lika bra som inomhus.

Szczepanski (2008) har genom studier uppmärksammat att problemet som hindrar vissa lärare från att tillämpa utomhuspedagogik är att de inte vet hur de ska kunna undervisa barnen utomhus, samma problem uppstår när de frågar sig själva varför eller när utomhusmiljön ska användas. Mårtensson, Lisberg Jensen, Söderström & Öhman (2011) skriver även de om att det är för stor okunskap och osäkerhet kring hur läraren använder sig utav utomhusmiljön, barn behöver vägledning för att förstå de olika dimensionerna i utomhusmiljön. Enligt Lpfö 98 (Utbildningsdepartementet, 2011) så har förskolan uppdraget att göra barn miljöengagerade och därför behöver lärarna förstå betydelsen av att använda utomhusmiljön som ett komplement. För att komma vidare i utveckling så behöver lärare vidareutbildas inom hur de kan ta tillvara på uterummets potential. Naturvårdsverket (2008) skriver att de lärare som arbetar i en utomhusmiljö ökar sitt välbefinnande exempelvis genom att ljudnivån minskas markant mot hur den är inomhus.

3. Metod

I följande kapitel kommer metoderna som använts i arbetet att beskrivas vilka är: min forskningsstrategi, datainsamlingsmetod, urval av respondenter, förberedelser och genomförande, databearbetning och analysmetod, reliabilitet och validitet samt de etiska ställningstaganden.

3.1 Min forskningsstrategi

Jag har valt att använda mig utav en kvalitativ undersökningsmetod i detta arbete eftersom jag anser att det lämpar sig bäst för studiens syfte för att få personliga och uttömmande svar. När jag formulerade frågorna insåg jag att en strukturerad intervju inte skulle kunna ge mig relevanta svarsalternativ eftersom jag saknade fördjupad kunskap kring de olika förskolornas arbetssätt, därför kunde jag inte heller använda mig utav en enkät. Jag har även tidigare erfarenhet av att enkäter gör det svårt att motivera intervjupersonerna att ge detaljerade svar. Mina frågeställningar är dessutom svåra att besvara med hjälp av statistik eller andra kvantitativa metoder eftersom jag är ute efter personliga upplevelser och åsikter.

En av de avhandlingar som inspirerat mig mest är skriven av Szczepanski (2008), han har belyst frågeställningar som påminner om frågorna i detta arbete. Han har använt sig av semistrukturerade intervjuer för att nå sitt resultat. I en semistrukturerad intervju handlar det om att skapa en sådan naturlig interaktion mellan intervjuaren och respondenten för att inte påverka respondenten genom exempelvis tonfall eller ansiktsuttryck när intervjuaren ställer frågorna. Genom att ge respondenten tid och möjlighet att formulera sina egna svar så bidrar det till att informationen blir detaljrikare och får en bättre koppling till förskoleverksamhetens särart (Stukát, 2011). Jag hade hoppats på att få göra observationer på förskolorna men eftersom mina ansökningar om detta avböjdes av personalen så valde jag att enbart fokusera på intervjuer. Min förhoppning var att respondenterna skulle vara kvinnor och män med en varierad erfarenhet av att arbeta inom förskolan med utomhuspedagogik som inriktning.

3.2 Datainsamlingsmetod

Under intervjuerna använde jag mig utav en diktafon för att inte gå miste om någon information och för att underlätta transkriberingen. I efterhand har jag reflekterat över att respondenterna talade mer fritt efter att diktafonen hade stängts av efter intervjun. Denscombe (2009) hävdar att respondenten kan bli hämmad under en intervju ifall de blir inspelade. Stukát (2011) skriver att det är viktigt som forskare att kunna motivera varför intervjufrågorna är formulerade som de är. Genom den litteratur som jag hade bearbetat och utefter min förkunskap kring ämnet valde jag att utforma intervjufrågorna som jag gjorde. Respondenterna fick bestämma platsen för intervjun, motivet till detta var att intervjun skulle vara personlig och respondenten skulle känna sig trygg i miljön. Detta skulle aldrig kunna uppnås genom en telefonintervju (Stukát, 2011). I min planering var det enskilda intervjuer som jag ville genomföra på grund av att respondenterna i en gruppintervju lätt kan påverkas av varandras åsikter och slutligen bli svar som resonerats fram tillsammans och inte individuellt.

3.3 Urval av respondenter

Jag har valt att intervjua sju förskolelärare på sex olika "i ur och skur"¹ förskolor med utomhuspedagogik som inriktning. Respondenterna var två män och fem kvinnor som är verksamma förskolelärare, samtliga har gått vidareutbildning i utomhuspedagogik. Flera av respondenterna har erfarenhet av att jobba i förskolor som inte har utomhuspedagogik som inriktning. För att få ett mångsidigt och ett brett synsätt på hur utomhuspedagogik kan utövas har jag valt förskolor i olika delar av Sverige och som ligger i rurala och urbana miljöer. Efter den tidsplan som jag hade så var antalet intervjuer realistiskt, hade jag haft mer tid skulle jag velat intervjua i ytterligare olika delar i Sverige. Trots att jag ville ha ett större urval av intervjuer så ansåg jag att dessa intervjuer skulle räcka för att få tillförlitliga svar på mina frågeställningar. Min tanke var att få inblick i hur utomhuspedagogik kan utformas beroende på vilken närmiljö som förskolan har tillgång till och hur det påverkar arbetssättet.

3.4 Förberedelser och genomförande

Jag tog kontakt med olika förskolor per telefon för att boka tid för intervju men fick många avslag på grund av tidsbrist i verksamheten. Efter att jag bokat in intervjuer på sex olika förskolor så skickade jag ut ett missivbrev (se bilaga 1) via mejl för att respondenterna skulle få inblick i vad deras deltagande skulle innebära och att de kunde kontakta mig eller min handledare för vidare frågor. Jag informerade i brevet vad mitt syfte med min undersökning var och att jag skulle använda mig utav en diktafon för att samla in materialet.

Intervjuerna genomfördes på respondenternas arbetsplatser under eller i samband med verksamhetens öppettider i enlighet med respondenternas önskan. Denscombe (2009) skriver att om intervjuerna utförs i ett avskilt rum som respondenterna är vana vid så kan intervjufrågorna besvaras ostört vilket ökar tillförlitligheten. På fem av förskolorna hölls intervjun i ett enskilt rum på förskolan och på en av förskolorna genomfördes intervjun utomhus i den dagliga verksamheten. Efter att jag informerat respondenterna om de etiska ställningstagandena så försäkrade jag mig om att jag fick använda mig utav en diktafon genom att fråga respondenterna om deras medgivande. Några av respondenterna uttryckte att det var okej för dem förutsatt att ingen annan fick ta del av de exakta formuleringarna. Jag började ställa intervjufrågorna (se bilaga 2) men under några av intervjuerna så uppstod vissa störningsmoment som att andra lärare kom in i rummet eller barn som knackade på fönstret. Min uppfattning var att resultatet av intervjun inte blev påverkad av de olika störningarna. Intervjuerna tog 20-30 minuter att genomföra. Efter intervjun informerades samtliga av respondenterna att de får ta del av det färdiga arbetet.

---

¹ I ur och skur är en pedagogik som studieförbundet Friluftsförbundet står bakom. Verksamheten grundar sig på ett upplevelsebaserat lärande som genom verksamhet i och kring naturen ska föda kunskap samt främja en gemenskap och social utveckling hos barnen. I större skala syftar pedagogiken till att skapa ett miljömedvetet friskt samhälle som tar ansvar för att utvecklas på ett hållbart sätt (Friluftsförbundet, 2012).

3.5 Databearbetning och analysmetod

Efter att intervjuerna genomförts så transkriberades det inspelade materialet samma dag och respondenternas svar strukturerades utefter syfte och frågeställningar samt kvalitativa skillnader och likheter som är väsentliga för arbetet. En viktig detalj att tänka på som forskare är att inte ha förutfattade meningar när det insamlade materialet ska analyseras (Denscombe, 2009). Svaren från respondenterna delades upp för att få fram relevanta delar och citat. Efter allt material sammanstälts så jämfördes respondenternas svar för att slutligen kunna användas som resultat. Resultatet som presenteras i denna rapport som är skrivet enligt Backman (1998).

3.6 Reliabilitet och validitet

Denscombe (2009) skriver att validitet innebär att arbetet innehåller data som är giltig vilket i sin tur innebär att den är relevant. Då detta arbete utgått från ett kvalitativt synsätt på forskning så har min ambition varit att tolka och förstå snarare än att försöka hitta globala mönster eller skapa generella regler. Enligt Stukát (2011) kritiserar ofta kvalitativ forskning för att vara allt för subjektiv och känslig för individuella tolkningar, men jag vill poängtera att mitt mål med arbetet är att skapa en insyn och förståelse för hur utomhuspedagogik används i praktiken idag. I studien har ett positivt synsätt på utomhuspedagogik varit kärnan vilket kan ha påverkat resultatet till att möjligheterna synliggörs tydligare än svårigheterna. Eftersom mitt insamlade material bygger på ett litet antal personliga uppfattningar från intervjuer så har jag undvikit att försöka överföra resultaten på hur andra förskolors verksamheter fungerar. Då validiteten kan påverkas av mina personliga åsikter och tolkningar så har jag ansträngt mig att granska och beskriva resultaten så exakt och kontextbundet som möjligt.

3.7 Etiska ställningstaganden

I mitt arbete har jag utgått från de forskningsetiska principerna som Vetenskapsrådet (2012) har framtagit. De fyra huvudkraven i dessa principer är Informationskravet, Samtyckeskravet, Konfidentialitetskravet och Nyttjandekravet för identitetsskydd. Jag har informerat respondenterna om de forskningsetiska principerna via missivbrevet och vid intervjusituationen har jag informerat respondenterna om vad de fyra huvudkraven innebär.

Informationskravet innan jag har intervjuat respondenten har jag informerat om mitt syfte med undersökningen.

Samtyckeskravet innan intervjun har jag informerat respondenten att hans/hennes medverkan i intervjun är frivillig och att respondenten har rätt att när som helst avbryta sin medverkan utan någon som helst form av påföljd.

Konfidentialitetskravet innan intervjun har jag försäkrat respondenten att alla personuppgifter ska behandlas konfidentiellt och allt material ska förvaras på ett sådant sätt att ingen obehörig kan ta del av det.

Nyttjandekravet innan intervjun har jag försäkrat respondenten att de uppgifter som samlas in under intervjun endast får användas i forskningssyfte och inte utlånas för kommersiellt bruk.

Utöver dessa krav har jag lovat respondenterna att ingen förutom jag får lyssna på de inspelade intervjuerna eller ta del av det transkriberade materialet eftersom annars hade jag inte kunnat uppfylla samtyckeskravet. Stukát (2011) betonar att en viktig etisk princip är att forskaren redovisar alla resultat som har betydelse för undersökningen, både positiva och negativa. Resultatet måste vara baserat på verifierbara uppgifter som kan granskas och ifrågasättas. Eftersom jag inte kan lämna ut det transkriberade materialet i sin originalform betyder det att jag måste censurera de delar som exempelvis namn och platser innan jag lämnar ut det.

4. Resultat

Respondenterna som deltog i intervjuerna har jag gett fiktiva namn, jag har valt att kalla dem Anna, Peter, Kerstin, Kalle, Pia, Sara och Gun. Jag presenterar här de resultat som jag fick fram genom intervjuerna.

4.1 Varför utomhuspedagogik

Respondenterna som deltog i intervjuerna sammanfattar utomhuspedagogik som ett redskap som ska vara lustfyllt och att naturen och miljön ska medvetandegöra barnen i deras lärande. Att arbeta i en utomhusmiljö ser respondenterna som något positivt både för barn och vuxna. I utomhusmiljön får barnen använda alla sinnen, utveckla sin fantasi, träna sina grovmotorik, utmana sin kreativitet då det inte finns färdiga leksaker i skogen. Som förskolelärare Kalle uttrycker:

Utomhuspedagogik betyder att upplevelserna utomhus är så värdefulla att de överstiger det man upplever inomhus...

Utomhusmiljön beskrivs också av respondenterna som en plats där det är jämlikt för barnen, det är en könsneutral plats som inte har begränsat lekmaterial. Naturen är föränderlig och årstiderna ger ett brett utbud av olika aktiviteter. Kerstin beskriver följande:

Vi som jobbar här har samma prioriteringar att vara med barnen och vara ute därför slipper vi lägga tid på massa planering och missförstånd utan vi kämpar mot samma mål...

Några av respondenterna berättade att utomhusmiljön främjar barns flow eftersom deras lekar inte avbryts av att hela tiden behöva göra andra aktiviteter. Avbrotten i leken innebär att de alltid måste städa undan saker de byggt upp och lekt med. När de vistas utomhus är det enbart avbrott för lunch och mellanmål som sker i utemiljön. Sara uttrycker:

Det måste vara frustrerande för barn att komma in i en lek och hela tiden bli avbruten för att göra saker som personalen planerat, vi har planerade aktiviteter under vissa dagar i skogen men annars avbryter vi bara barnen när de behöver äta...

4.2 Möjligheter med Utomhuspedagogik

Möjligheterna med att använda utomhusmiljön ses som oändliga enligt respondenterna. Utomhuspedagogik möjliggör alla barns behov i verksamheten och fångar upp de barn som har exempelvis beteendeproblem att anpassa sig i en fyrkantig inomhusmiljö. Kerstin uttryckte att:

I utomhusmiljön utvecklas barns ordförråd mer då de måste sätta ord på saker som till exempel i leken måste de förklara vad pinnen föreställer...

Miljön utomhus bidrar till att många konflikter uteblir för det finns inget i skogen som är någons egendom, lekarna blir mer varierade och barnen som vistas utomhus får en starkare och smidigare kropp och deras utveckling är allsidig, genom att barnen får röra sig på ojämnt underlag tränar de sin balans. Peter uttryckte:

När barnen slutar här är de lika förberedda resten av livet som de barn som kommer från en inomhusförskola...

4.3 Svårigheter med Utomhuspedagogik

Alla respondenterna som jag intervjuade såg inga stora svårigheter med utomhuspedagogik och som Peter uttryckte:

I princip tycker jag att det är att leta svårigheter om man ska hitta svårigheter med utomhuspedagogiken. Jag tycker att allt man kan göra inne kan man även göra ute...

Det som respondenterna kunde se som en svårighet är att barnen kan få en för stor distans mellan varandra, barnen saknar utrustning som kläder efter väder och de förskolor som ligger i urbana miljöer har mer att planera när de ska ta sig till skogen. Kalle och Pia nämnde att när barnen vistas inomhus större delar av vinterhalvåret behöver de tid i början att anpassa sig till inomhusmiljön när det gäller ljudvolymen eftersom all verksamhet är förlagd utomhus från april till oktober. Anna hade uppmärksammat att under vinterhalvåret så krockar barnens lekar mera inomhus så det blir konflikter kring ytor, leksaker och annat material. Peter ansåg att det kan vara svårt för vissa barn med alla intryck som utomhusmiljön innebär.

Alla respondenterna nämnde att vädret påverkar om de kan vara ute hela dagarna, men att de anpassar utevistelsen beroende på barnens ålder och förutsättningar. Kerstin uttryckte:

Bara för att man har utomhuspedagogik som inriktning betyder det inte att barnen ska vara ute till varje pris utan det ska vara lustfyllt...

Några av respondenterna ansåg att momenten med att klä på och av barnen är tidskrävande vilket ibland gör att de inte går ut vissa stunder på vintern för det blir enbart en lång process. En annan sak som de också kommenterade var att de yngsta barnen lätt fryser på vintern då de inte har samma rörelseaktivitet. En av respondenterna uttryckte också att ibland kan det vara en nackdel att vistas bara utomhus då barnen har stora ytor att vistas på så de ibland avskärmar sig från de vuxna om det uppstår problem.

4.4 Utomhuspedagogik för hälsans skull

Respondenterna i samtliga förskolor hänvisar till forskning som hävdar att barn som vistas i utomhusmiljön är friskare, detta beror på att virus och bakterier inte sprids lika lätt utomhus berättade Kalle. Genom att barnen vistas utomhus hela dagarna så blir det inte samma spridning av olika sjukdomar och sjukdagarna blir färre. Några av respondenterna upplevde att deras egna hälsa också förbättras av utomhusvistelsen och att de kände sig mer avslappnade och deras inre stress minskade. Flera av respondenterna uttryckte att barnen som annars har svårt att varva ner inomhus får en frihetskänsla i utemiljön och på så vis blir de mer harmoniska och eventuella funktionsnedsättningar lindras.

Barn som har allergier har ibland blivit bättre i utomhusmiljön och ingen av respondenterna såg det som ett hinder utan svårigheter är till för att övervinnas. Gun uttryckte:

Det har aldrig varit något barn som inte kunnat delta i utomhusmiljön på grund av allergi, då får de medicin. Men har man ett barn med extrem pollenallergi väljer man inte att placera det här...

Flera av respondenterna hade teorin varför barnen i verksamheten klarar sig från de värsta epidemierna, orsaken var att det blir inte samma trängsel för barnen i en utomhusmiljö, de vistas ute i den friska luften och är inte lika stressade. Kalle upplevde att barnen i verksamheten hade bättre koncentrationsförmåga vilket ledde till att barnen kunde fördjupa sig mer i vissa aktiviteter istället för att aldrig kunna avsluta något. Kalle berättade också att han läst forskning som visade att barn som får vistas utomhus och leka har lättare att koncentrera sig när de kommer in i verksamheten.

4.5 Lärarens roll och arbetssätt

Samtliga av respondenterna har genomgått fortbildning i utomhuspedagogik och flera av dem uttryckte att de läser forskning och artiklar privat för att få nya idéer och utvecklas i sin lärarroll. Att vara medupptäckare med barnen ansåg alla respondenterna var deras främsta roll i utomhusverksamheten. Att utforska naturens resurser och skapa en trygghet och förståelse för miljön är det främsta målet. Kerstin beskriver följande:

Jag vill vara en förebild för barnen och lära dem att värna om miljön, att öka barnens förståelse för deras påverkan och vilka konsekvenser deras val innebär...

De aktiviteter som läraren planerar måste ha ett syfte för att skapa ett lustfyllt lärande menar Gun. Karin berättar att det är ett underbart arbetssätt och att naturen är en god resurs som hjälper dem att nå målen ännu bättre i läroplanen. Anna menar att saker som barnen läser i böcker eller som de pratar om i de planerade aktiviteterna i verksamheten ska de sedan kunna uppleva i de autentiska miljöerna.

Flera av respondenterna uttryckte att saker som barnen kan göra inomhus kan de även göra utomhus, Pia förklarar att vissa föräldrar är oroliga att barnen går miste om att öva sin finmotorik eftersom utomhus klipper inte barnen eller gör pärlplattor, men det är bara en missuppfattning. Barnen har tillgång till saxar ute som de klipper löv med och under vinterhalvåret när barnen är mera inomhus får de möjligheten att göra de saker som de annars går miste om. Kalle menar att det inte finns några hinder med utomhuspedagogik allt barnen kan göra inne kan de även göra ute det är bara fantasin som sätter gränser. Flera av respondenterna beskriver att utomhusmiljön inte är ett hinder för ämnen som matematik, drama, musik eller naturvetenskap. Varje vecka har verksamheterna inplanerade aktiviteter utomhus i de olika ämnena. Anna förklarar:

Det krävs att man har ett öppet sinne för att arbeta ämnesintegrerat utomhus men man har ett varierat material som gör det lustfyllt...

Beroende på årstiderna har verksamheterna olika teman och beroende på om förskolan ligger i en rural eller urban miljö så har lärarna anpassat aktiviteterna efter närmiljöns förutsättningar. Anna och Pia berättade att barnen får hela tiden själva utmana sin egen förmåga till exempel om ett barn vill klättra upp på en sten så hjälper ingen vuxen till utan barnet får försöka själv och som Anna uttryckte:

Vill barnet klättra upp i ett träd måste det klara av det själv efter sin egna förmåga och mognad, barnen måste klara av att lyfta stenen själv och ska de leka med pinnar får de inte vara längre än de själva...

5. Diskussion

5.1 Utomhuspedagogik efter allas förutsättningar

Mina erfarenheter från praktik i förskolan och kunskap från facklitteratur har sedan en lång tid tillbaka övertygat mig om att ett upplevelsebaserat lärande i utomhusmiljön hjälper läraren att nå alla barn och utmana dem efter deras förutsättningar. Denna övertygelse har styrkts av samtalen med lärarna ute i verksamheten när de beskrivit hur de inkluderar alla barn genom att de får använda alla sina sinnen vilket möjliggör en delaktighet och ett aktivt engagemang. De grundläggande tankarna om att utvecklas genom att uppleva förespråkades redan i antikens Grekland av Aristoteles och har sedan dess återkommit som ett pedagogiskt fundament upprepade gånger av filosofer och pedagoger som Dewey, Comenius och Rousseau (Brügge & Szczepanski, 2011).

Flera av respondenterna ser bara möjligheter med att praktisera olika ämnen utomhus. De har planerade aktiviteter i förskolan varje vecka som matematik, naturvetenskap, drama och musik. Ett annat sätt att beskriva möjligheterna med utomhuspedagogik har forskaren Åkerblom (2003) presenterat, han anser att utomhusmiljön kan liknas vid en lärobok som sammanfattar alla ämnen. Där skapas möjligheterna till att praktisera miljölära, finna utrymme för estetiska upplevelser, använda som ett pedagogiskt laboratorium samt att främja det sociala samspelet.

Jag har sett hur utomhusmiljön skapar en fantasieggande möjlighet att upptäcka världen med egna ögon vilket många barn annars går miste om då de blir matade med hur saker och ting ska vara enligt vuxna. Att få vara i skogen är ett viktigt andningshål för både barn och vuxna då samhällets könsstereotypa krav annars styr. Detta bekräftas av respondenterna som sett hur utomhusmiljön är till för alla, den är jämlik och könsneutral. I skogen finns inget som är anpassat enbart för ett kön utan det är bara fantasin som sätter gränser. I studier har forskare sett att de olika elementen som finns i naturen främjar barnens lust att utforska och ökar deras motivation till att skapa enligt Mårtensson (2011).

5.2 Ett genomtänkt arbetssätt

Min erfarenhet är att många aktiviteter som planeras för barnen har inget syfte utan det är bara saker som ska göras, för mig skapar detta omotiverade barn som lär sig saker för stunden. Mina tankar kring detta bekräftades av en respondent som ansåg att lärande ska vara lustfyllt och meningsfullt, inga aktiviteter som läraren genomför ska vara utan syfte. Även Szczepanski (2007) har uttryckt att lärare bör ställa de didaktiska grundfrågorna *var? vad? hur? när? och varför?* till sig själv för att motivera de planerade aktiviteterna i utomhusmiljön. De didaktiska frågorna tycker jag ska ligga som utgångspunkt för planeringen dels för att det underlättar för läraren och dels för att kunna ta hänsyn till varje enskilt barn. En av respondenterna ansåg att möjligheterna med utomhuspedagogik var att de lättare kunde nå målen i läroplanen. Jag anser att när läraren planerar aktiviteter kring de didaktiska frågorna och kommer till frågan varför så behöver frågan besvaras både med vad säger styrdokumentet och vad är min tanke som lärare.

Majoriteten av respondenterna var övertygade om att allt barn kan göra inne kan de även göra ute, min uppfattning kring detta är att pedagogiken inomhus och pedagogiken utomhus behöver integreras med varandra, respondenterna beskriver att de utnyttjar utomhusmiljön när klimatet tillåter för att sedan använda inomhusmiljön för att exempelvis låta barnen öva upp sin finmotorik. I Lpfö 98 (Utbildnings-departementet, 2011) står det att förskolans uppdrag är att använda sig utav både inomhus och utomhusmiljö för att främja barns fantasi och kreativitet i sin lek och sitt lärande. Pedagogerna Brügge och Szczepanski (2011) menar att det är viktigt att ta tillvara på både inomhusmiljöns potential och utomhusmiljöns möjligheter. De menar även att läraren bör ha i åtanke att barns lärande inte sker vid en speciell tid på dagen eller på en speciell plats, därför är det viktigt att inte enbart använda utomhusmiljön för att nå kunskap. Pia som deltog i en av intervjuerna berättade att barnen i verksamheten inte helt går miste om de kunskaper som inomhusmiljön förmedlar bäst eftersom barnen under vinterhalvåret får ägna sig åt exempelvis finmotoriska saker som att klippa och göra pärlplattor.

5.3 Ett livslångt lärande

Min uppfattning är att läraren bör låta barnen upptäcka själva men att läraren ska finnas som ett stöd omkring barnen, vilket är en åsikt som jag delar med några av de intervjuade lärarna. Flera av respondenterna berättade att deras roll var att fungera som medupptäckare med barnen, de vill vara förebilder som ökar barnens medvetenhet för vad deras förhållningssätt till naturen ger för konsekvenser. I Lpfö 98 (Utbildningsdepartementet, 2011) står det att miljön ska vara varierande med ett rikt innehåll och inbjuda barnen till lek och andra aktiviteter. Verksamheten ska öka barnens förståelse för sin omvärld och uppmuntra dem till att vilja utforska och erövra nya erfarenheter. Filosofen Dewey utvecklade metoden *learning by doing*, detta innebär att personen i fråga lär sig något genom att vara undersökande och reflekterande kring sina erfarenheter. För Dewey var den praktiska kunskapen minst lika viktig som den teoretiska (Brügge & Szczepanski, 2011). Min slutsats kring detta är att barn som får använda både praktisk och teoretisk kunskap känner sig mer motiverade då de som individer får möjligheten att hitta de redskap som hjälper dem utvecklas.

Forskarna Strotz & Svenning (2004) har kommit fram till en anledning varför utomhuspedagogiken inte är vanligare som arbetssätt. Det beror på att lärarna inte har tillräcklig kunskap och utbildning inom utomhuspedagogik. Forskarna Mårtensson, Lisberg Jensen, Söderström & Öhman (2011) håller med om detta argument, och tillägger att barn behöver vägledning för att förstå de olika dimensionerna i utomhusmiljön. Samtliga av respondenterna berättade att de genomgått fortbildning i utomhuspedagogik och en av respondenterna sa att läsa vidare tillhör för att man som lärare ska utvecklas själv. Min uppfattning efter jag läst forskning och lyssnat på respondenterna är att vissa lärare gör det svårare för sig än det egentligen behöver vara, om en lärare känner sig motiverad att använda idéer från utomhuspedagogiken så finns det mängder av tips och forskning lättillgängligt. Detta bekräftas av några av respondenterna som berättade att de håller sig uppdaterade kring ny forskning för att få inspiration och nya idéer för att utveckla verksamheten och sin egen kunskap.

Pedagogen Granberg (2000) menar att om barn som i mötet med naturen får positiva minnen som de kan tänka tillbaka på med glädje, så kommer de även i vuxen ålder ha en positiv relation till naturen. I Lpfö 98 (Utbildningsdepartementet, 2011) står det att lärarna ska utgå från barns erfarenheter, engagemang och saker som stimulerar dem i deras kunskapssökande. Barnen ska ges möjlighet till att utforska sina omgivningar för att öka sin förståelse för hur deras närmiljö fungerar. Verksamheten ska arbeta för att göra barnen medvetna om hur de påverkar naturens kretslopp och lära dem att ha ett bra förhållningssätt till naturen och miljön. Forskarna Dahlgren och Szczepanski (2004) menar att när mötet mellan människan och naturen uppstår så främjas lärandet till hur naturen fungerar, alltifrån hur den smakar, ser ut, luktar, låter och känns. Ifall läraren använder utomhusmiljön som ett verktyg i lärandet så att barnen får använda sina sinnen, då ger det en bättre minnesbehållning.

5.4 Utomhusmiljöns påverkan på hälsa och förutsättningar för lärande

Samtliga av respondenterna hänvisade till forskning som visat att barn som vistas utomhus är friskare. Detta bekräftas av Söderström & Blennow (1998) i en artikel där sjukfrånvaron jämförts mellan i ur och skur förskolor och traditionella förskolor. Att utomhusmiljön inte bara främjar barns hälsa utan även de vuxnas var något som flera av respondenterna upplevde.

Respondenterna upplevde att det inte blir epidemier i verksamheten då virus och bakterier inte har lika lätt att sprida sig utomhus. Andra orsaker till att hälsan förbättras enligt respondenterna är att barnen har mer yta att röra sig på så det uppstår ingen trängsel så smittorisken blir lägre, barnen vistas utomhus i den friska luften och de upplever inte att barnen är lika stressade. Ingen av respondenterna ansåg att det finns några hinder med att vistas i utomhusmiljön om ett barn exempelvis har någon allergi. De barn som är allergiska får medicin och de barn som har astma har lärarna sett att det blivit bättre om de vistats mer utomhus. Pedagogerna Barr, Nettrup & Rosdahl (2011) har genomfört statistik på en naturförskola där det visade sig att barnen var mindre sjuka och att olika epidemier inte bröt ut. Lärarnas sjukfrånvaro visades också vara mindre. Min slutsats är att eftersom statistisk visar på många bra fördelar med utomhusvistelse så bör fler förskolor reflektera kring hur de kan dra nytta av detta i sin verksamhet.

En ny insikt som jag fick från både respondenter och forskning är miljöns påverkan på barn med koncentrationssvårigheter och funktionsnedsättningar. Flertalet av respondenterna uttryckte att barn som har svårt att varva ner i en inomhusmiljö blir lugnare och deras funktionsnedsättningar lindras i utomhusmiljön. Forskaren Söderström (2011) delar den åsikten med respondenterna då det visats i studier att barn med ADHD har lägre uppmärksamhetsstörning när de vistas i en utomhusmiljö där de fått leka eller ta promenader. En av respondenterna hade erfarit att barnens koncentrationsförmåga förbättrades i utomhusmiljön och att de aktiviteter som barnen gjorde kunde de får mer ro till att slutföra istället för att enbart påbörja och aldrig slutföra. Genom denna nya kunskap har jag fått ett användbart redskap som kan hjälpa mig att nå de barn som har olika funktionsnedsättningar.

5.5 Metoddiskussion

I detta arbete har jag använt mig av semistrukturerade intervjuer, vilket har gett mig insikt i hur utomhuspedagogik fungerar i praktiken på de förskolor som jag besökte. Intervjuerna gav mig möjligheten att få en inblick i det engagemang som lärarna utstrålade vilket jag hade gått miste om ifall jag hade använt mig av andra metoder. Att vara på plats på förskolorna gjorde att jag fick en bättre förståelse för hur förskolornas närmiljö var utformad och därför kunde jag bättre visualisera respondenternas beskrivningar. Svaren som respondenterna gav var utförliga vilket bidrog till ett bredare synsätt för hur utomhuspedagogik används. Jag upplevde att dessa utförliga svar var ett resultat av att respondenterna var avslappnade i deras arbetsmiljöer och intervjuerna kändes aldrig tidspressade.

Ett problem som jag upptäckte med att göra intervjuer under arbetstid var att det uppstod distraherande moment som gjorde att vissa av respondenterna tappade fokus på sina svar. En annan sak som jag reflekterat över är att jag inte tog tillvara på chansen att gå djupare in på vissa av de svar som respondenterna gav genom följdfrågor som inte var ledande, hade jag känt mig erfaren kring att göra intervjuer kunde detta lett till att jag varit med impulsiv och gått djupare in på vissa svar.

En viktig intervjuteknisk lärdom var hur outhärlig den inspelade konversationen var för att under intervjun kunna fokusera på det respondenten berättade. Genom att transkribera intervjun samma dag som jag hade utfört den så hade jag allt färskt i minnet, även detaljer som ansiktsuttryck och gestikuleringar.

Mitt val att besöka förskolor i olika städer istället för att fokusera på en stad visade sig vara givande. Tack vare det fick jag ett mångsidigt perspektiv gällande förutsättningar kring olika klimat och miljöer. Även om de olika förskolorna hade samma grundtanke så hade de anpassat aktiviteterna efter deras förutsättningar kring närmiljön och för att bemöta barngruppen på bästa sätt.

Trots att intervjuerna var givande så har jag reflekterat över att min förståelse för utomhuspedagogik hade gynnats av att få göra observationer på förskolorna för att kunna skapa en egen ofärgad bild av hur den används i praktiken.

Resultatet i detta arbete grundar sig på åsikterna från ett begränsat antal aktiva förskolelärare i Sverige. Det är därför inte möjligt att dra några generella slutsatser som är giltiga på alla förskolor som utövar utomhuspedagogik.

6. Slutsatser

I mitt arbete har fokus legat på att undersöka hur lärare använder utomhuspedagogik som förhållningssätt i förskolan. Vidare har jag också undersökt vilka möjligheter och svårigheter utomhuspedagogik innebär samt hur barns hälsa påverkas av att vistas i utomhusmiljön. I diskussionen har jag med hjälp av relevant litteratur dragit paralleller mellan vad forskningen säger och respondenternas åsikter. Genom detta har jag styrkt min egen uppfattning om hur utomhuspedagogik praktiseras och vad forskning har dragit för slutsatser. Min slutsats kring utomhuspedagogikens betydelse är att detta kan användas som ett redskap för att ge barn möjlighet till individanpassat lärande.

Jag har kommit fram till att utomhuspedagogik inte enbart handlar om lärande, utan det är ett könsneutralt socialt samspel där lek blandas med miljömedvetenhet och där kan pedagogerna använda ett upplevelsebaserat lärande som skapar en helhet. På förskolorna jag besökte så använde de planerade utomhusaktiviteter för att uppfylla de mål som läroplanerna anger. Att aktiviteterna är planerade betyder inte att de är styrda eller lärarledda, lärarens roll handlar mer om att väcka intresse och finnas som ett stöd för barnen när de utforskar. Den största invändningen mot utomhuspedagogik var att barnen inte får öva sin finmotorik lika mycket som de hade fått inomhus, men eftersom vintern i Sverige gör att många aktiviteter behöver flyttas in så kan barnen ägna sig åt finmotoriken under de kalla månaderna.

Förskolorna som ligger i rurala och urbana miljöer hade inga stora skillnader mellan hur de använde utomhusmiljön. De anpassade sig efter bästa förmåga för att ha allsidiga aktiviteter för barnen. Den skillnad som jag såg var att de förskolor som ligger i urbana miljöer behöver lägga mer energi på att planera och transportera sig vilket inte de som ligger i rurala miljöer behöver tänka på.

Forskning har visat att barn som vistas i utomhusmiljön är friskare. Samtliga av respondenterna hänvisade till forskning kring detta och deras åsikt var att barnen i deras verksamheter hade färre sjukdagar och att olika epidemier inte utvecklas på samma sätt. Det var ingen förskola som ansåg att allergier var ett hinder eller problem för drabbade barn när det gäller att gå i en ur och skur verksamhet. Respondenter med erfarenheter av barn med olika funktionsnedsättningar hade uppmärksammat att de barnen blev lugnare av att vistas i en utomhusmiljö och forskning har visat att barn med exempelvis ADHD får en lägre uppmärksamhetsstörning om de får leka och röra sig i en utomhusmiljö. Om en traditionell förskola har barn med denna typ av problem kan det vara ett alternativ att rekommendera en förskola med utomhusinriktning som åtgärd för att barnet ska må bättre och få större utvecklingsmöjligheter.

6.1 Nya forskningsfrågor

Under arbetets gång har det väckts tankar som jag skulle vilja forska vidare om vilka är:

- En av respondenterna berättade att barn som förflyttas från en inomhusförskola till en förskola med utomhuspedagogik som inriktning behöver tid för att förstå hur man använder sig utav miljön, därför undrar jag hur barn som är uppväxta i en utomhusförskola anpassar sig om de måste gå i en traditionell skola.

- Jag skulle även vilja veta om barn som fått lära sig olika ämnen i förskolan genom ett upplevelsebaserat lärande har lättare att ta till sig olika ämnen när de väl börjar skolan.
- En tanke som slagit mig är om det är lika vanligt med mobbning bland barn som vistas i en utomhusmiljö? Det påverkar barns psykologiska hälsa och styrs kanske av normer som kan vara mindre påtagliga i utomhusmiljön.

6.2 Pedagogisk relevans

Efter att läst forskning och träffat lärare inom förskolan som arbetar med utomhuspedagogik så anser jag att det är en pedagogik som ger många bra redskap för att uppfylla styrdokumentens mål och främja barns utveckling. Att inte se utomhusmiljön som en resurs är okunskap från lärarens sida. Det gäller att hitta lösningar för alla barn i förskolan och väcka ett tidigt intresse för lärande samt att visa för barnen att de lär sig något oavsett i vilken miljö de befinner sig. Jag har lärt mig att utomhuspedagogik innehåller massor av möjligheter och att både barn och vuxnas välmående ökar vilket jag är övertygad om att nutidens och framtidens barn behöver för att öka sin livskvalitet. Min åsikt är att förskolan bör tillvarata fördelarna med både inomhusmiljön och utomhusmiljön för att skapa ett varierat lärande. Genom både studier av forskning och respondenternas åsikter har jag fått med mig kunskap om hur utomhusmiljön kan underlätta för de barn som har olika funktionsnedsättningar som exempelvis ADHD. Att låta barnen se och uppleva möjligheterna med sin omgivning redan i förskolan bidrar till en bättre förståelse och en positiv attityd i deras livslånga lärande har jag blivit övertygad om.

Referenser

Litteratur:

Backman, J. (1998). *Rapporter och uppsatser*. Lund: Studentlitteratur.

Barr, A., Nettrup, A., & Rosdahl, A. (2011). *Naturförskola- lärande för hållbar utveckling*. Stockholm: Lärarförbundets Förlag.

Bergnéhr, D. (2009). Natur, utomhusmiljö och den goda barndomen i tidningen Förskolan. I: Halldén, G. (Red.) *Naturen som symbol för den goda barndomen*. Stockholm: Carlsson Bokförlag.

Brügge, B., & Szczepanski, A. (2011). Pedagogik och ledarskap. I: Brügge, B., Glantz, M., & Sandell, K. (Red.) *Friluftslivets pedagogik – Förkunskap, känsla och livskvalitet*. Stockholm: Liber.

Dahlgren, L-O., & Szczepanski, A. (2004). Rum för lärande-några reflexioner om utomhusdidaktikens särart. I: Lundegård, I., Wickman, P-O., & Wohlin, A. (Red.) *Utomhusdidaktik*. Lund: Studentlitteratur.

Denscombe, M. (2009). *Forskningshandboken- för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur.

Grahn, P., Mårtensson, F., Lindblad, B., Nilsson, P., & Ekman, A. (1997). *Ute på dagis*. Alnarp: Movium, Sveriges Lantbruksuniversitet.

Granberg, A. (2000). *Småbarns utevistelse - naturorientering, lek och rörelse*. Stockholm: Liber.

Lisberg Jensen, E. (2008). *Gå ut min själ- Forskningsöversikt om hälsoeffekter av utevistelser i närnatur*. Östersund: Statens Folkhälsoinstitut.

Mårtensson, F. (2011). Miljöpsykologiska perspektiv på barns naturkontakt. I: Mårtensson, F., Lisberg Jensen, E., Söderström, M., & Öhman, J. (Red.) *Den nyttiga utevistelsen? Forskningsperspektiv på naturkontaktens betydelse för barns hälsa och miljöengagemang*. Stockholm: Naturvårdsverket.

Mårtensson, F., Lisberg Jensen, E., Söderström, M., & Öhman, J. (2011). *Den nyttiga utevistelsen? Forskningsperspektiv på naturkontaktens betydelse för barns hälsa och miljöengagemang*. Stockholm: Naturvårdsverket.

Sandberg, A. (Red.) (2008). *Miljöer för lek, lärande och samspel*. Lund: Studentlitteratur.

Sandberg, A., & Vuorinen, T. (2008). Barndomens lekmiljöer – förr och nu. I: Sandberg, A. (Red.) *Miljöer för lek lärande och samspel*. Lund: Studentlitteratur.

Szczepanski, A. (2007). Uterummet - ett mäktigt klassrum med många lärmiljöer. I: Dahlgren, L-O., Sjölander, S., Strid, J-P & Szczepanski, A. (Red.) *Utomhuspedagogik som kunskapskälla: närmiljö blir lärmiljö*. Lund: Studentlitteratur.

Szczepanski, A. (2008). *Handlingsburen kunskap, Lärares uppfattningar om landskapet som lärandemiljö*. Linköping: Linköpings universitet, Institutionen för beteendevetenskap.

Strotz, H., & Svenning, S. (2004). Betydelsen av praktisk kunskap, den tysta kunskapen. I: Lundegård, I., Wickman, P-O., & Wohlin, A. (Red.) *Utomhusdidaktik*. Lund: Studentlitteratur.

Stukát, S. (2011). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Söderström, M. (2011). Medicinska perspektiv på barns naturkontakt. I: Mårtensson, F., Lisberg Jensen, E., Söderström, M., & Öhman, J. (Red). *Den nyttiga utevistelsen? Forskningsperspektiv på naturkontaktens betydelse för barns hälsa och miljöengagemang*. Stockholm: Naturvårdsverket.

Åkerblom, P. (2003). *Trädgård i skolan– skola i trädgården. Om skolträdgårdens funktion och betydelse i ett plats- och lärandeperspektiv*. Alnarp: Movium, Sveriges Lantbruksuniversitet.

Änggård, E. (2009). Naturen som klassrum, hem och sagovärld. I: Halldén, G. (Red.) *Naturen som symbol för den goda barndomen*. Stockholm: Carlsson Bokförlag.

Läroplan för förskolan, Lpfö 98. SKOLFS 1998:16. (Senaste ändring SKOLFS 2011:69). Stockholm: Utbildningsdepartementet.

Internetkällor:

Friluftsförbundet. (2012). *I ur och skur - strävan och vision*. Hämtad 7 maj, 2012, från <http://www.friluftsförbundet.se/iurochskur/38>.

Nationalencyklopedin (2012). *Utomhuspedagogik*. Hämtad 10 april, 2012, från <http://www.ne.se/utomhuspedagogik>.

Påhlsson, M. (2012). *Nationellt centrum för utomhuspedagogik (NCU)*. Hämtad 15 april, 2012, från <http://www.liu.se/ikk/ncu?l=sv>.

Naturvårdsverket. (2008). *Fritt fram för friluftsliv*. Hämtad 7 april, 2012, från <http://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer/620-8336-6.pdf>.

Söderström, M., & Blennow, M. (1998). *Läkartidningen, Volym 95, nr 15*. Hämtad 15 mars, 2012, från <http://lartarkiv.lakartidningen.se/1998/temp/pda17437.pdf>.

Vetenskapsrådet. (2012). *Forskningsetiska principer inom humanistisk samhällsvetenskaplig forskning*. Hämtad 19 februari, 2012, från <http://www.vr.se>.

Bilaga 1

Missivbrev

Jag är en lärarstudent som går min sista termin på Mälardalens Högskola och jag ska under våren 2012 skriva ett examensarbete om utomhuspedagogik som arbetssätt i förskolan. För att ta reda på hur förskolorna arbetar med utomhuspedagogik kommer jag intervjua förskolelärare i Mälardalen med omnejd. Under intervjun kommer jag använda mig utav en diktafon och föra stödanteckningar. Om respondenterna inte medger att diktafonen får medtagas under intervjun så kontakta gärna mig. Intervjun beräknas ta 30 min per person. Jag utgår från de forskningsetiska reglerna som innebär att intervjuerna är anonyma och ingen verksamhet kommer benämnas med namn. Respondenterna kan när som helst avbryta intervjun och sitt deltagande. Efter avslutat examensarbete kan respondenterna få tillgång till det färdiga arbetet.

För vidare frågor kontakta mig på:

Malin Nilsendahl   mejl: mn109001@student.mdh.se, mobil: 0730877090

Dan Andersson (handledare)   dan.andersson@mdh.se

Bilaga 2

Intervjufrågor

- *Berätta vad utomhuspedagogik innebär för dig?
- *Vilka svårigheter tycker du att det finns med utomhuspedagogik?
- *Vilka möjligheter tycker du att det finns med utomhuspedagogik?
- *Hur anser du att utomhuspedagogiken påverkar barnens utveckling?
- *Har du erfarenhet av att vissa barn inte utvecklas eller trivs i en utomhusverksamhet?
- *Har du erfarenhet att barnen är mindre utsatta för infektioner?
- *Har du erfarenhet av barn med allergi i verksamheten som exempelvis pollen eller dammallergi?
- *Finns det barn som inte klarar av utomhusmiljön pga allergi?
- *Har du genomgått fortbildning i utomhuspedagogik?
- *Hur ser den planerade utevistelsen med barnen ut?
- *Hur ofta åker ni på utflykter? Vart tar ni vägen då?
- *Hur använder ni er av er närmiljö?
- *Finns det säkerhetsrisker med utomhuspedagogik?
- *Går ni ut i alla väder?
- *Hur ofta är ni ute med barnen?
- *Är det något mer du vill tillägga?